

GUIA DIDÀCTICA

“Les Cordes”

Proposta d'audició
per ed. Infantil i Cicle inicial
de primària

Índex

Presentació

Presentació de l'audició i el seu repertori 3

Participació

Com ho preparem? 4

Aspectes a tindre en compte

Actitud durant l'audició 5

Necessitats tècniques i presentació dels músics 6

Propostes didàctiques

Currículum educació infantil i cicle Inicial de primària 7

Propostes d'activitats musicals a l'aula 9

Presentació

Presentació de l'audició i el seu repertori

Aquest concert està basat en un descobriment d'una formació important en la història de la música, l'orquestra, però moltes vegades desconeguda per als estudiants de primària. Es coneixen els instruments de manera individual, però no tant la seva combinació com a conjunt instrumental.

En aquest concert es coneixerà l'origen, l'evolució i les parts de tots els instruments de la família de Corda Fregada: Violí, Viola, Violoncel i Contrabaix. Els sentirem sol i en conjunt i els alumnes tindran l'ocasió de veure'ls de molt a prop, de tocar-los, i inclús de dirigir l'orquestra.

Al mateix temps el concert té una gran part de participació dels alumnes en part del repertori escollit.

Aquest repertori va des de les peces barroques i clàssiques més típiques d'aquesta formació.

Les cançons que podreu veure i escoltar en directe són les següents:

1. Primer moviment de "concerto en sol minore" de A. Vivaldi
2. Presentació dels instruments
3. Concierto "Alla Rustica" en sol major, de A. Vivaldi
4. Plink-plank-plunk de Leroy Anderson.
5. Ària de la Suite en Re de Bach
6. Darrer moviment del concert en Sol menor de A. Vivaldi
7. Temps lent de la Simfonia de Mozart
8. El Moldau de B. Stmetana
9. Libertango de A. Piazzola
10. Guest soloist de J. Sibelius
11. Danza Rusa "Trepak" de Piotr Ilich Tchaikovski
12. Fiddler's Fury d'Alexander Safford

*Totes aquestes músiques s'han escollit amb l'única finalitat que els alumnes gaudeixin de la música amb l'escolta, atenció i percepció de les vibracions de les cordes de l'orquestra, una agrupació que ens farà viure i compartir un món d'experiències inoblidables.

Participació

Com ho preparem?

En aquest apartat us ajudem a com heu de preparar l'audició perquè els alumnes puguin gaudir i alhora aprendre tot allò que expliquem.

Pensem que els alumnes estan més atents quan la música els és familiar o ja la tenen escoltada. Per aquest s'ha de treballar l'atenció i respecte de la música abans de l'audició amb les diferents cançons.

A l'audició, hi haurà peces participatives on l'alumnat, un cop treballades a l'aula, serà part de l'espectacle. És molt convenient que quan es realitzi l'audició els nens i les nenes coneguin aquestes peces i puguin participar amb els músics.

Durant l'audició, els músics interpretaran diverses cançons i convidaran als nens a participar-hi. Aquestes obres són:

- Guest soloist de J. Sibelius
- Danza Rusa "Trepak" de Piotr Ilich Tchaikovski

En aquestes obres alguns nens tindran l'oportunitat de dirigir tota l'orquestra i mantenir la pulsació amb el tempo de la música.

Aspectes a tindre en compte

Actitud durant l'audició

És necessari recordar-los les actituds positives durant l'audició, i per això es recomana que els nens i les nenes sàpiguen fer silenci i escoltar al mateix temps.

El músic necessita la concentració per dur de forma positiva el bon funcionament de l'audició i és per això que no hi poden haver interrupcions, si ho aconseguim, entre tots estarem respectant tant als músics com les seves interpretacions musicals.

Durant l'audició necessitem que el mestre/a estigui present a la classe per fer-se responsable del grup i prendre les mesures adequades en cada situació a fi de garantir l'audició a la resta dels companys.

Seria bo que, abans que comenci l'audició, es convidés als alumnes a seure correctament. També seria bo recordar que durant l'audició els nens no podran fer preguntes perquè a la fi de l'audició deixarem una estona per fer-les.

Escoltar música sense unes actituds correctes no és educatiu, i nosaltres amb la vostra ajuda ho podem aconseguir.

Necessitats tècniques i presentació dels músics

Per aquesta audició només necessitarem:

- Quinze cadires per l'orquestra
- Un micro amb peu per les presentacions

Presentació dels instruments i dels músics:

Orquestra: Membres de la Neos Ensemble

Director: Maurici Albàs

Propostes didàctiques

Currículum per ed. Infantil i cicle inicial de primària

Els objectius i continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques: competències comunicatives, metodològiques i personals, i competències específiques, centrades a conèixer i habitar el món. Per tant, en l'àmbit de l'educació artística, on s'emmarcaria el treball que podeu realitzar al voltant de l'audició, els objectius i continguts serien els següents:

1. OBJECTIUS:

- Afavorir el desenvolupament personal de l'escolta i de la percepció.
- Conèixer les característiques bàsiques de la família dels instruments de la família de corda fregada
- Fer als nens participants de la interpretació d'alguns dels temes de l'audició
- Donar a conèixer repertori propi de la formació al llarg de la història.
- Experimentar i indagar en les possibilitats expressives del so, de la imatge i del moviment, i apreciar que l'art és una manera de donar forma a les experiències, a les idees i a les emocions.
- Treballar les qualitats del so a través de les possibilitats i interpretacions d'aquesta agrupació.
- Comprendre que les manifestacions artístiques i culturals estan fetes per homes i dones i per a la gent, i representen les seves experiències.
- Participar, generar i afavorir l'intercanvi d'opinions, experiències, idees i valoracions, i incorporar en el procés creatiu propi i dels altres aspectes de la pròpia experiència o inquietud.
- Valorar i gaudir de la interacció en el grup i el cooperativisme, tot participant conjuntament en la planificació de les activitats i de la producció per crear un sentit de comunitat, desenvolupant una relació de confiança en la dinàmica de les activitats i compartint amb els companys i les companyes, idees, valoracions i projectes.
- Gaudir de l'aproximació a les manifestacions artístiques i desenvolupar una posició crítica i un posicionament pluralista en l'aproximació als artistes, als autors/es i a les manifestacions artístiques i culturals.

2. CONTINGUTS

Explorar i percebre

- Interès en l'audició de peces instrumentals i vocals de diferents estils i cultures.
- Reconeixement d'instruments musicals i de veus masculines, femenines i infantils en audicions musicals.

- Reconeixement, interpretació i representació gràfica i corporal d'elements musicals.
- Expressió oral d'idees, emocions i experiències, que desvetllen les manifestacions culturals i artístiques: audicions, espectacles, festes.

Interpretar i crear

- Realització de danses, exercicis corporals i jocs motrius, acompanyats de seqüències sonores, cançons i obres musicals.
- Composició individual i col·lectiva de produccions musicals i coreografies.
- Ús progressiu de materials sonors i instruments convencionals i no convencionals, desenvolupant l'adaptació corporal i musical a les característiques de cadascun d'ells.
- Incorporació i utilització progressiva de grafies no convencionals (dibuixos, paraules, símbols) i grafies musicals convencionals en la lectura, la interpretació i la creació de partitures senzilles.

Propostes didàctiques

Propostes didàctiques per treballar a l'aula

A continuació, trobareu les propostes didàctiques per a cadascuna de les obres que seran interpretades a l'audició.

Per a l'explicació de cadascuna de les propostes didàctiques, hi ha una sèrie d'apartats comuns, com són:

- **instruments:** apareix una llista de tots els instruments que interpreten cada obra
- **comentari de l'obra:** es donen a conèixer elements rellevants de cada obra
- **destaquem especialment en...:** s'enumeren aquells aspectes en els quals es fa més incidència en cadascuna de les propostes didàctiques
- **activitats:** explica pas a pas cadascuna de les propostes didàctiques. La seqüència d'activitats s'encapçala amb el nom del procés que es proposa (moviment, tacte...).
- **material:** llistat d'objectes, cartells i instruments necessaris per realitzar les activitats.

També podreu observar que la majoria de propostes didàctiques van acompanyades d'una petita il·lustració a la dreta. Desitgem que totes aquestes propostes siguin del vostre interès i us permetin escoltar la música amb il·lusió, atenció i curiositat, i que la música us permeti descobrir, participar i gaudir tant a vosaltres com als nens i les nenes que teniu al voltant vostre.

1- Primer moviment de "concerto en sol menor" de A. Vivaldi

Instruments

Tota l'orquestra de cordes

Comentari de l'obra

És la primera obra de l'audició i donem la benvinguda a tots els espectadors com si es tractés d'una obertura simfònica.

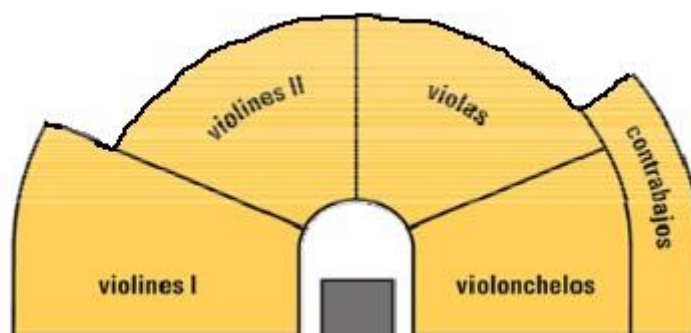
destaquem especialment en...:

La sonoritat i l'expectació que crea aquesta agrupació.

Activitats

1. Representació gràfica: Els alumnes hauran de representar el dibuix d'una orquestra de cordes, situant exactament les diferents famílies que componen aquesta agrupació.
- El dibuix i la disposició podria ser aquesta:

Cada fragment seria pels diferents instruments de l'orquestra, aleshores es pot fer un mural amb la mateixa disposició però donant un diferent color a cada instrument.

Material

Cartolines blanques
Pintures amb diferents colors

Disposició de l'orquestra

2- Presentació dels instruments

Instruments

Diferents instruments de l'orquestra:
Violí, viola, violoncel i contrabaix

Comentari de l'obra

Els músics interpretaran petits fragments del repertori de concert

destaquem especialment en...:

La presentació dels diferents instruments de corda com: el violí, la viola, el violoncel i el contrabaix

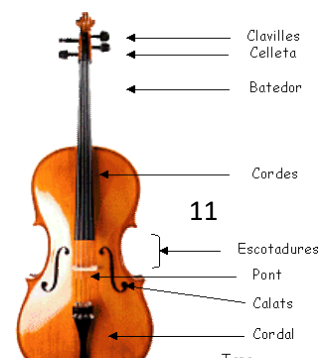

Activitats

1. Representació gràfica: Els alumnes hauran de representar el dibuix de cada un dels instruments que formen l'orquestra de corda.

2. Audició: Mitjançant l'escolta de petits fragments els nens hauran de discriminar les diferents sonoritats des de l'agut del violí fins al més greu amb el contrabaix.

3. Identificar: El Mestre farà una breu repassada a les parts dels instruments de corda.

3- Concierto “Alla Rustica” en sol major, de A. Vivaldi

Instruments

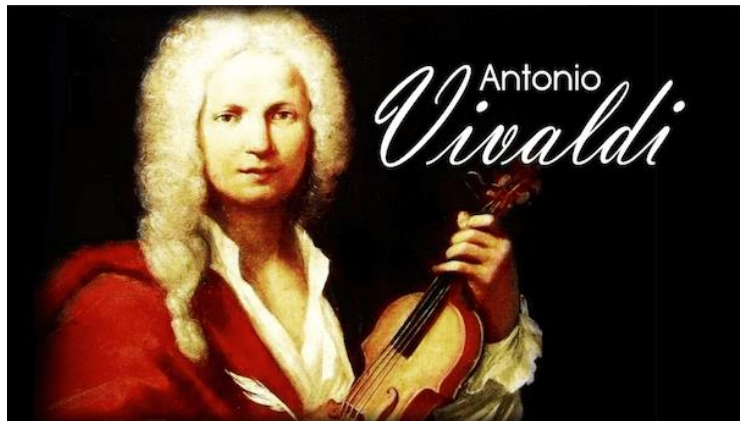
Diferents instruments de l’orquestra:
Violí, viola, violoncel i contrabaix

Comentari de l’obra:

En aquesta audició es farà referència al Barroc i la figura del gran músic Antonio Vivaldi.

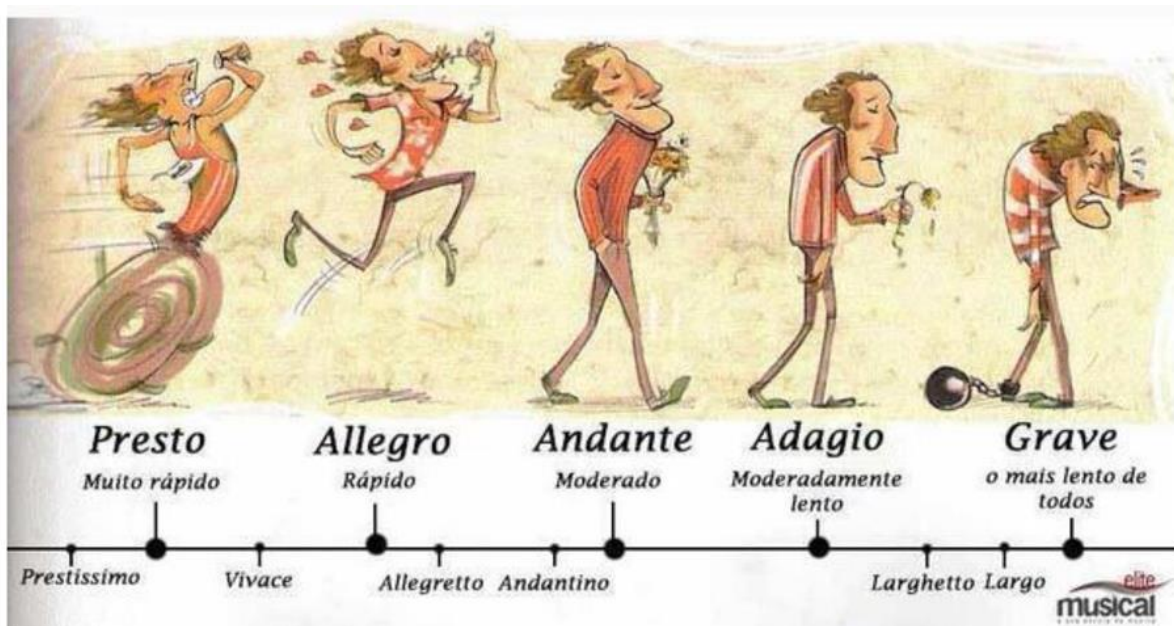
destaquem especialment en...:

La sonoritat i virtuosisme de l’obra incidint en el moviment ràpid del tempo “Alla Rustica”

Activitat

1. Audició: Proposem l’escolta de diferents peces musicals per identificar el tempo i la pulsació de la música. A continuació busquem la definició de “Alla Rustica” i l’identifiquem amb els tempos anteriors que havíem analitzat.

4- Plink-plank-plunk de Leroy Anderson.

Instruments

Diferents instruments de l'orquestra:
Violí, viola, violoncel i contrabaix

Comentari de l'obra

Leroy Anderson fou un compositor, adaptador i director d'orquestra estatunidenc que va buscar, com ningú, el sentit de l'humor en la música, i que va ser considerat un dels principals directors d'orquestra de música.

destaquem especialment en...:

El "pizzicato" com un dels efectes dels Instruments de corda creant una sonoritat determinada i diferent.

Activitat

1- Anàlisi: Amb l'ajuda del Mestre de música ens explicarà els diferents efectes i tècniques dels instruments de corda. Us deixem una petita definició del "PIZZICATO"

El pizzicato és una tècnica d'execució amb els instruments musicals de corda fregada, consisteix a fer sonar, pinçant-les amb els dits, les cordes d'uns instruments que habitualment es toquen fregant-les amb un arc. Tal és el cas del violí, la viola, el violoncel i el contrabaix. És en aquest darrer que aquesta tècnica es fa servir més sovint, especialment en alguns estils de música. Així, el "pizzicato" és freqüent en el jazz, i també ho és a les sardanes.

El mot prové del verb italià pizzicare que significa pinçar o pessigar. Habitualment el pizzicato es fa amb el dit polze o bé amb l'índex, tot i que hi ha altres tècniques, tant en funció del nombre de cordes que cal fer sonar alhora com del tipus de so que es vol extreure. En aquest sentit val dir que alguns compositors han ideat tipus específics de pizzicato per obtenir determinats timbres, com seria el cas de Béla Bartók que ideà l'anomenat "Pizzicato Bartók", un efecte tímbric guitarrístic que consisteix a estirar una corda perpendicularment al pla del

diapasó de la guitarra, agafant-la amb dos dits de la mà dreta, normalment el polze i l'índex, deixant-la xocar contra els trasts. Aquest efecte pot realitzar notes afinades.

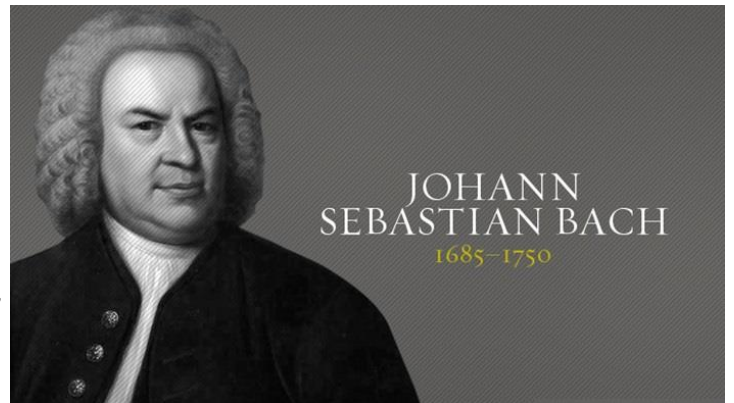
5- Ària de la Suite en Re major de J. S. Bach

Instruments

Tota l'orquestra de cordes

Comentari de l'obra

J. S. Bach fou un organista i compositor de música barroca. Bach és font d'inspiració per a compositors posteriors, des de Wolfgang Amadeus Mozart i Ludwig van Beethoven, passant per Johannes Brahms i Arnold Schönberg, fins als nostres temps.

destaquem especialment en...:

En la part més greu de l'obra, "Baix continu", interpretada pel contrabaix, la part mitjana que fa el contrapunt per les violes i violins segons i la melodia acompanyada pels violins primers.

Activitat

1. Estructura: Anàlitzem la disposició de les veus i la seva funció, per aquesta activitat necessitem pissarra digital per veure i entendre el que fa cada instrument. Amb l'ajuda dels colors podrem identificar millor cada veu la seva funcionalitat.

Orquesta de cuerda del barroco tardío: 4 partes instrumentales

Violín I: Melodía. Ritmo variado y carácter lírico

Violín II y Viola: Relleno armónico y contrapuntos añadidos

Bajos: La línea melódica del bajo se dobla a dos octavas: cellos.

The image shows a musical score for a string quartet. It consists of four staves: Violino I (top), Violino II, Viola, and Continuo (bottom). The Violino I staff is highlighted in light red, the Violino II and Viola staves are highlighted in light blue, and the Continuo staff is highlighted in light pink. Blue arrows point from the text labels to their respective staves. The score is in G major (one sharp) and 3/4 time. The Continuo part features a complex rhythmic pattern with many accidentals.

6- El Moldau de B. Smetana

Instruments

Tota l'orquestra de cordes

Comentari de l'obra

B. Smetana ens descriu el recorregut d'aquest riu per terres de Bohèmia i Moldàvia, a la República Txeca, des que neix fins que arriba a Praga.

destaquem especialment en...:

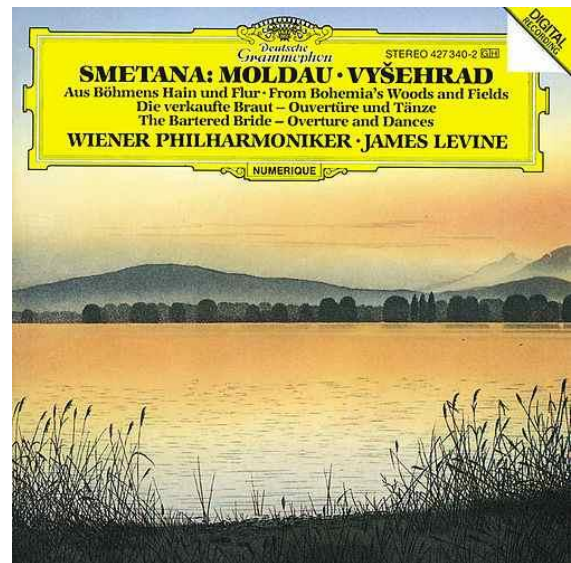
Música Descriptiva i la utilització del musicograma pel seguiment de la música.

Activitats

1. Representació gràfica:

Amb l'ajuda de l'audició i el Mestre aconseguim fer un musicograma per després seguir la música i entendre millor el pas del riu per les diferents escenes.

Us facilitem aquestes imatges per poder-ho realitzar retallant i enganxant en una cartolina.

2. Descobrim: Busquem el significat de música descriptiva com a recurs de molts compositors del s. XIX

Material

Cartolines blanques

Tisores

Pintures amb diferents colors

7- Danza Rusa "Trepak" de Piotr Ilich Tchaikovski

Instruments

Tota l'orquestra de cordes

Comentari de l'obra

Tchaikovski fou un compositor rus del romanticisme. Aquest va escriure música en diversos gèneres i formes, incloent-hi la simfonia, l'òpera, el ballet, la música instrumental, la música de cambra i la cançó.

destaquem especialment en...:

En la direcció d'una orquestra i el mantenir la pulsació amb el ritme de la música.

Activitat

1. Llenguatge corporal i gestual: Amb l'ajuda d'un metrònom, intentarem dur la pulsació de la música i seguidament descobrim quin tipus de compàs està utilitzant el compositor en aquesta obra.

Depèn del gest de les mans o la batuta la música sonarà més Ràpida o lenta i més fort o fluix.

Amb l'ajuda d'aquesta música de Tchaikovski intentarem Portar la pulsació i seguidament el compàs de 4 temps.

- Aquesta activitat serà completada el dia de l'audició al Teatre Quan l'orquestra Neos Ensemble convidarà a varius alumnes A seguir la pulsació i el compàs amb la batuta del director.

